

afslutte sine Arbejder. Det er i Virkeligheden latterligt. Men Forbudet er ogsaa af den Grund ganske umuligt, at man dog ikke kan forbyde Folk overfor den Op-gave, der her skal løses, at udtale sig privat. Det vil ikke kunne forbydes nogen af os her i Tinget privat hos Flaadens Officerskorps, hvis Medlemsantal jo er ret begrænset, at indsamle Oplysninger, der give os Materiale, og saa føre dette frem her i Tinget. Ja, hvis der sad en Marineofficer her i Tinget, vilde man saa mon ogsaa kneble ham, saa at han ikke maatte udtale sig om det, han paa en saadan Maade var kommen i Besiddelse af? Men sligt skal man virkelig opleve her i Landet i det Herrens Aar 1908! Og Forbudet er tilmed saa meget mere forkasteligt, som det er den højtærede Forsvarsministers Mening i alt Fald efter, hvad der tidligere er blevet udtalt, jeg husker ikke, om det er her i Tinget eller udenfor, at før Forsvarssagen bliver endelig afgjort af Lovgivningsmagten, skal Befolkningen paa en eller anden Maade — jeg ved ikke hvilken — have Lejlighed til at udtale sig derom. Men da er det et naturligt Krav, at Befolkningen maa faa Oplysning af dem, der vide Besked, og først og fremmest maa Befolkningens Krav paa at faa Oplysninger af de militære virkelig respekteres, og man maa ikke ville forholde Befolkningen den Oplysning, der kan faas ad denne Vej. Og saa af den Grund finder jeg Forbudet ganske forkasteligt. Et Forbud som det, der er udstedt i Aar, er, mig bekendt, ingen Sinde tidligere udstedt her i Landet, og jeg tror ikke i noget som helst andet Land. Vi have tidligere haft noget, der hed Mundkurve i Militæretaten, og jeg skal tillade mig at trække den mest bekendte af disse frem for at vise, hvor uhyre uskyldig den var i Sammenligning med den Tvangsforanstaltning, der her iværk-sættes. Det var den bekendte Dreyerske Mundkurv, hvortil Anledningen var den, at daværende Kaptajn Bahnson i 1877 i „Dagbladet“ havde skrevet en Artikel angaaende et af Ministeren, General Dreyer, her paa Rigsdagen fremsat Forslag om Forandringer i Hærlovens Bestemmelser angaaende Sekondløjtnanters Uddannelse. Det var den direkte Anledning til, at Dreyer udstedte denne „Mundkurv“, der, efter hvad Grev Holstein-Ledreborg, som den Gang sad i Folketinget, oplyste, havde følgende Indhold: „Krigsministeriet ønsker, at Hærens Officerer og med dem ligestil-lede afholde sig fra offentlig at udtale sig

om militære Lovforslag og Bevillinger, der ere under Behandling, eller om besluttede militære Foranstaltninger og Maaden, hvorpaa de iværksettes, eller om andre Forholdsregler, som i tjenstlige Anliggen-der træffes af foresatte.“ Det var den Dreyerske Mundkurv, der egentlig ikke siger andet, end hvad der stemmer med almindelig god Takt, nemlig, at naar Krigsministeren forhandler med Rigsdagen om et Forslag, er det ikke taktfuldt, at Officerer samtidig give sig til at skrive i Bladene om dette Forslag.

Hvorledes blev nu denne Dreyerske „Mundkurv“ modtaget? Det daværende københavnske Venstreblad „Morgenbladet“ skrev den 30. Oktober følgende: Vi andre dødelige, som ikke ere Ekscellencen Dreyer underlagte, tillade os at spørge Højrebladene i Hovedstaden: Hvorledes kan dette Cirkulære bringes i Overensstemmelse med Grundloven? Og det daværende ledende konservative Blad „Dagbladet“ skrev i en ledende Artikel følgende Ord, der lyde ligesom profetiske: „En saadan Foranstaltning kan være et Udtryk for en vis Kraft og disciplinær Strenged, men kan ogsaa være et Tegn paa usikker Svaghed, og des-værre synes alt at tyde paa, at den sidste Forklaring er Sandheden nærmere end den første. Krigsministeren har ved at ty til sit Cirkulære begaaet et af disse Misgreb, som han burde have levnet en Venstre-krigsminister at gribe til, og som dog ikke fører til noget.“ Dette Cirkulære, der saaledes blev angrebet saavel af Venstres som af Højres Presse, blev ogsaa Genstand for Forhandling her paa Rigsdagen. Grev Holstein-Ledreborg benyttede Lejligheden der-til den 19. Februar 1878, idet han oplyste, at man i Finansudvalget havde været betænkt paa at berøve „Tidsskrift for Sø-væsen“ den Statsunderstøttelse, det havde, og han sagde i den Anledning for at be-vise, at der ingen Mening var i nu at give dette Tidsskrift Penge, naar det ikke maatte skrive om disse Ting: Særlig for alle, der staa udenfor Militæretaten, men ere nødte til at danne sig en Dom om Bevillinger og Forslag, kan det have den allerstørste Inter-esse at vide, hvor man med Sikkerhed kan henvende sig for at finde en saadan Vejledning, som man naturligvis trænger til. Det er jo en Følge af det konstitution-elle System, at man, saa godt man kan, maa danne sig en Mening om Forhold, i hvilke man ellers ikke er Fagmand, og denne Fagmandsvejledning skal man netop have gennem Tidsskrifter. Og han tilføjer: De stakkels Mennesker maa ikke en Gang